2010/2011
60. ročník Matematickej olympiády *Zadania úloh MEMO*

(*Súťaž sa konala 1. – 7. 9. 2011.*)

Súťaž jednotlivcov:

I-1. Na začiatku je na tabuli napísané číslo 44. Celé číslo a na tabuli môžeme nahradiť štyrmi navzájom rôznymi celými číslami a_1, a_2, a_3, a_4 takými, že ich aritmetický priemer $\frac{1}{4}(a_1 + a_2 + a_3 + a_4)$ je rovný číslu a. V každom kroku naraz nahradíme všetky čísla na tabuli vyššie opísaným spôsobom. Po 30 krokoch bude na tabuli $n = 4^{30}$ celých čísel $b_1, b_2, \ldots, b_n$. Dokážte, že

$$\frac{b_1^2 + b_2^2 + \ldots + b_n^2}{n} \geqq 2011.$$

(*Chorvátsko*)

I-2. Dané je celé číslo $n \geqq 3$. Janko a Marienka hrajú nasledujúcu hru: Najskôr Janko označí strany pravidelného n-uholníka číslami $1, 2, \ldots, n$ v ľubovoľnom poradí, pričom každé číslo použije práve raz. Potom Marienka rozdelí uvedený n-uholník na trojuholníky pomocou $n-3$ uhlopriečok, ktoré sa vnútri n-uholníka nepretínajú. Všetky tieto uhlopriečky označíme číslom 1. Dovnútra každého trojuholníka napíšeme súčin čísel na jeho stranách. Nech S je súčet týchto $n-2$ súčinov. Určte, aká bude hodnota S, ak Marienka chce, aby bolo S čo najmenšie, Janko chce, aby bolo S čo najväčšie a obaja hrajú najlepšie ako sa dá. (*Chorvátsko*)

I-3. V rovine sa kružnice k_1, k_2 so stredmi I_1, I_2 pretínajú v dvoch bodoch A a B. Predpokladajme, že uhol I_1AI_2 je tupý. Dotyčnica ku k_1 vedená bodom A pretína kružnicu k_2 znova v bode C a dotyčnica ku k_2 vedená bodom A pretína kružnicu k_1 znova v bode D. Nech k_3 je kružnica opísaná trojuholníku BCD. Označme E stred oblúka CD kružnice k_3 obsahujúceho bod B. Priamky AC a AD pretínajú kružnicu k_3 znova postupne v bodoch K a L. Dokážte, že priamky AE a KL sú na seba kolmé. (*Slovinsko*)

I-4. Nech k a m sú kladné celé čísla, pričom $k > m$ a číslo $km(k^2 - m^2)$ je deliteľné číslom $k^3 - m^3$. Dokážte, že $(k - m)^3 > 3km$. (*Poľsko*)

Súťaž družstiev:

T-1. Nájdite všetky funkcie $f\colon \mathbb{R} \to \mathbb{R}$ také, že rovnosť

$$y^2 f(x) + x^2 f(y) + xy = xyf(x + y) + x^2 + y^2$$

platí pre všetky dvojice $x, y \in \mathbb{R}$, pričom $\mathbb{R}$ je množina všetkých reálnych čísel. (*Chorvátsko*)

T-2. Nech a, b, c sú kladné reálne čísla spĺňajúce rovnosť

$$\frac{a}{1+a}+\frac{b}{1+b}+\frac{c}{1+c}=2.$$

Dokážte, že

$$\frac{\sqrt{a}+\sqrt{b}+\sqrt{c}}{2} \geqq \frac{1}{\sqrt{a}}+\frac{1}{\sqrt{b}}+\frac{1}{\sqrt{c}}.$$

(*Chorvátsko*)

T-3. Pre celé číslo $n \geqq 3$ označme $\mathcal{M}$ množinu $\{(x,y);\ x,y \in \mathbb{Z}, 1 \leqq x \leqq n, 1 \leqq y \leqq n\}$ pozostávajúcu z bodov roviny. (Symbol $\mathbb{Z}$ označuje množinu celých čísel.) Aký je najväčší možný počet prvkov podmnožiny $S \subseteq \mathcal{M}$, ktorá neobsahuje žiadne tri body ležiace vo vrcholoch pravouhlého trojuholníka? (*Maďarsko*)

T-4. Nech $n \geqq 3$ je prirodzené číslo. Súťaže podobnej MEMO sa zúčastnilo $3n$ účastníkov, ktorí dokopy hovoria n rôznymi jazykmi. Každý účastník ovláda práve tri z týchto jazykov. Dokážte, že vieme vybrať aspoň $\lceil \frac{2}{9}n \rceil$ zo spomínaných n jazykov tak, aby žiadny účastník neovládal viac ako dva z nich. (Symbol $\lceil x \rceil$ označuje najmenšie celé číslo, ktoré nie je menšie ako x.) (*Chorvátsko*)

T-5. Konvexný päťuholník $ABCDE$ má všetky strany rovnako dlhé. Uhlopriečky AD a EC sa pretínajú v bode S tak, že $|\measuredangle ASE| = 60°$. Dokážte, že päťuholník $ABCDE$ má niektoré dve strany rovnobežné. (*Michal Szabados*)

T-6. Daný je ostrouhlý trojuholník ABC. Označme postupne B_0 a C_0 päty výšok z vrcholov B a C. Bod X leží vnútri trojuholníka ABC tak, že priamka BX sa dotýka kružnice opísanej trojuholníku AXC_0 a priamka CX sa dotýka kružnice opísanej trojuholníku AXB_0. Dokážte, že priamky AX a BC sú na seba kolmé.

(*Česká republika*)

T-7. Nech A a B sú disjunktné neprázdne množiny také, že $A \cup B = \{1, 2, 3, \ldots, 10\}$. Dokážte, že existujú prvky $a \in A$ a $b \in B$ také, že číslo $a^3 + ab^2 + b^3$ je deliteľné 11.

(*Poľsko*)

T-8. Kladné celé číslo n nazveme *úžasným*, ak existujú kladné celé čísla a, b, c spĺňajúce rovnosť

$$n = (b,c)(a,bc) + (c,a)(b,ca) + (a,b)(c,ab).$$

Dokážte, že existuje 2011 po sebe idúcich kladných celých čísel, ktoré sú úžasné. (Symbolom (m,n) označujeme najväčšieho spoločného deliteľa kladných celých čísel m a n.) (*Litva*)